SVOBODA **СВОБОДА**
UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 172. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 10, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ВЕРЕСНЯ 1994. Ч. 172. РІК CI

КРИТИКУЮТЬ ДОГОВІР І ПРЕЗИДЕНТА

Київ (Р. Р.). — Тут 5—6-го вересня оприлюднено заяви національно-демократичних об'єднань, які вимагають оприлюднення проєкту договору між Україною та Росією, та обговорення його перед підписанням.

Голова Української Республіканської Партії Михайло Горинь на зборах крайової організації УРП в Харкові прокоментував деякі висловлювання Президента України Леоніда Кучми, сказавши: „Мене дивують слова Президента, що Україна — не ікона, до якої можна молитися. Я вважаю, що Україна якраз і є та ікона, до якої треба молитися. Це та цінність, за яку можна віддати життя, як це робили наші співвітчизники. Мені жаль, що Президент не розуміє тієї простої істини, що збудувати державу, спираючись лише на економіку і не звертаючи уваги на відродження української нації, неможливо". Заторкнув М. Горинь і проєкт договору між Україною та Росією, піддавши гострій критиці деякі його положення.

З приводу проєкту договору між Україною і Росією оприлюднив заяву і Конґрес Українських Націоналістів. У документі сказано, що підписання такого договору можливо лише за умов принципового вирішення ряду питань, пов'язаних з розподілом колишньої так званої „загальносоюзної власности". Крім того, КУН рекомендує вимагати від Росії відмови від територіяльних претенсій тепер і в майбутньому, визнання непорушности кордонів і ґарантій територіяльної цілісности України згідно з хартією ООН та зобов'язаннями перед актами НБСЕ. КУН вимагає від керівників української держави більшої рішучости в питаннях подвійного громадянства, безконтрольної міґрації та оборони українських національних інтересів.

Демократичне Об'єднання „Україна" також оприлюднило заяву, у якій протестує проти українсько-російського договору в такому варіянті, яким є проєкт сьогодні. Як пишуть автори заяви, статті 3, 10, 11, 14, 18, 19, 22 і 23 статті проєкту не можуть бути сприятливі для України, оскільки вони суперечать декларації про державний суверенітет і конституції. Такий договір дозволить широкомаштабне втручання у внутрішні справи України і ліквідує господарську незалежність України, що остаточно обертає українську державу в донора для виведення російської економіки з глибокої кризи. Керівники Демократичного Об'єднання „Україна" наголошують на нерівноправності договору, оскільки в ньому навіть не порушують питання про повернення боргів Україні. Проєкт договору спрямований на повне знущання економіки, духовности і культури українського народу і держави, сказано в заяві.

У СВІТІ

ЦИМИ ДНЯМИ ЧЕЧЕНСЬКА республіка відсвяткувала 3-річчя проголошення своєї незалежности від Росії. У Ґрозному, столиці Чечні, відбулася військова парада, яку вітав президент Джоґар Дудаєв. Московська газета „Ізвєстія" повчально радить російським політикам перестати трактувати події в Чечні як внутрішню боротьбу за владу. На думку газети, насправді мова йде про боротьбу між Росією і Чеченією, і цю боротьбу „великою мірою стимулювала і підігрівала вся кавказька політика Москви". Інше московське видання, „Новая Ежедневная Ґазета", пише, що вже не залишилося ніяких надій на мирне розв'язання конфлікту і Росія не повинна ошукувати себе своєю збройною могутністю. Народ Чечні володіє непереможною зброєю — волею до незалежности і протягом цих трьох років ясно дав до зрозуміння, що не стане на коліна перед російським неоімперіялізмом.

У КАЇРІ, СТОЛИЦІ ЄГИПТУ, триває конференція з питаннях народонаселення і розвитку. Інформаційні агентства повідомляють, що 10 країн — Бангладеш, Колюмбія, Єгипет, Індонезія, Кенія, Мехіко, Марокко, Таїланд, Туніс і Зімбабве — плянують створити союз, покликаний пропаґувати методи обмеження народжуваности. В цих країнах, де панує іслям, буддизм і християнство, вже тепер застосовуються ефективні заходи контролі над народжуваністю, і вони готові ділитися своїм досвідом з рештою країн, що розвиваються. Наприклад, в Індонезії, де мешкає більшість мусулман південносхідньої Азії (190 міл.), від 1971 до 1991 року рівень народжуваности зменшився з 5.6 до 3.0 дітей на одну жінку.

ВЛАДА ХОРВАТСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ Герцеґ-Боснія має інформацію про те, що боснійські мусулмани плянували терористичну акцію на час відвідання Сараєва Папою Іваном Павлом ІІ, візиту якого було відкладено саме з міркувань безпеки. Юґославське агентство ТАНЮҐ підкреслює, що протягом минулого тижня лідер боснійських сербів Радован Караджіч декілька разів публічно остерігав, що візита Папи в Сараєво „у теперішній ситуації є небажаною", бо у випадку будь-якого інциденту мусулманська сторона відразу перекладе вину на сербів. Не зважаючи на ці драматичні обставини, Папа підтвердив своє „гаряче бажання і рішучість" в найближчі тижні здійснити пастирську подорож у Сараєво. У традиційній проповіді на площі св. Петра у Ватикані Іван Павло ІІ сказав: „Я закликаю усіх все бути серцями зі сараєвцями, на долю яких випали тяжкі випробування".

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Іцак Рабін очолив створену в надзвичайному порядку комісію, мета якої — пошук способів зменшення вартости житла. Ціни на мешкання і будинки минулого року в Ізраїлі виросли на 25 відсотків, що значною мірою посприяло інфляції, яка становила 14 відсотків. Мешкання з трьома спальнями у кожному більшому ізраїльському місті коштує 250,000 дол., ця ціна недоступна для більшости громадян країни, в якій середній річний дохід на людину становить 14,000 дол. Комісія має намір вжити ефективних заходів проти місцевої бюрократії, яка зволікає з відведенням нових земельних ділянок під будівництво жител. Наприклад, лише з цієї причини в 1993 році в Ізраїлі збудовано на 61,000 мешкань менше, ніж плянувалося. Це питання загострилося ще й у зв'язку з тим, що за останні п'ять років в Ізраїль приїхало понад 600,000 імміґрантів.

Президент Л. Кучма впорядковує ціни на газети

Київ. — Тут 7-го вересня Президент України Леонід Кучма підписав указ про впорядкування цін на окремі періодичні видання.

Як повідомив пресовий секретар Президента Михайло Дорошенко, з метою стримування росту цін у 1995 році на окремі газети і журнали та з метою підтримки періодичних видань указом передбачено, що від податку на добавлену вартість звільнено передплату на газети і журнали, засновниками яких є Верховна Рада України, Кабінет Міністрів, центральні та місцеві органи виконавчої влади, трудові та журналістичні групи, творчі спілки, громадські організації під умовою, що вони зареєстровані до 1-го серпня цього року.

Міністерство України критикує П. Грачова

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 7-го вересня, Пресова служба Міністерства Оборони України оприлюднила заяву з приводу інтерв'ю міністра оборони Росії Павла Грачова, надрукованому в газетах 5-го вересня, порушуються питання взаємин з новими керівниками Міністерства Оборони України.

Як сказано у заяві, це — неприпустима спроба втручання в кадрову політику військового правління сусідньої держави в питаннях розподілення кадрів тощо, особливо напередодні зустрічі президентів обох держав.

„Пресова служба Міністерства Оборони уповноважена заявити про готовість нового керівництва налагодити конструктивне, багатопланове співробітництво між військовими відомствами двох держав. В той же час, варто підкреслити, що кадрова політика у Міністерстві Оборони України буде проводитися з урахуванням в першу чергу професійних якостей, патріотизму і вміння відстоювати інтереси національної безпеки України", — сказано в оприлюдненій заяві.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. — Тут відбувається перший в Україні монофестиваль „Розкуття-94", присвячений третій річниці незалежности України. Його учасники — відомі барди Тризубий Стас, Сергій Шишкін, Анатолій Горчинський та Олексій Смик, а також актори Володимир Талашко і Лариса Кадирова, співак Олександер Пономарьов.

Керівник Китаю відвідав Київ

Київ. — У вівторок, 6-го вересня, столицю України відвідав голова Китайської Народної Республіки Цзян Цземінь. Того ж дня відбулися його переговори з провідними діячами української держави. Сторони обговорили стан двосторонного співробітництва в різних ділянках, визначили головні напрямки і конкретні форми дальшого розвитку взаємин. Під час діялогу заторкувалися також деякі міжнародні проблеми, що входять у коло інтересів обох держав.

Ще перед початком переговорів китайський лідер сказав: „Дипломатичні стосунки між Україною і Китайською Народною Республікою були встановлені у січні 1992 року і з того часу співробітництво між країнами динамічно розвивалося. Завданням нашої теперішньої зустрічі є надати цим стосункам нового імпульсу і піднести їх, особливо в економіці, на новий рівень".

У висліді переговорів було підписано ряд спільних документів, в тому числі спільна політична декларація, а також угоди щодо морського транспорту, співробітництва в галузі поштового і електричного зв'язку та обміну інформацією.

Президент України Леонід Кучма під час зустрічі з Головою КНР підкреслив, що Україна визнає законним тільки уряд Китайської Народної Республіки, а Тайван трактує як складову частину Китаю. Керівники обох держав дійшли до згоди щодо того, що всі міжнародні конфлікти повинні вирішуватися без застосування сили і висловилися проти гегемонізму та політики силового тиску у міжнародних стосунках.

Голова КНР Цзян Цземінь запросив Президента України Л. Кучму відвідати Китай у зручний для нього час.

НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НЮЙОРКСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Ню Йорк. — Відділ чужих мов Школи продовженого навчання нюйоркського університету оголошує курси української мови в новому навчальному році: в суботи від 1-го жовтня до 7-го січня — Інтенсивний курс початкової української мови — І (Х 25.9461 — 12 лекцій, ціна — 490 дол.), в суботи від 11-го лютого до 6-го травня — Інтенсивний курс початкової української мови — ІІ (Х 25. 9462 — 12 лекцій, ціна така, як за попередній курс), та курс розмовної української мови для початківців (у четверги увечорі, від 9-го лютого до 4-го травня, Х 25. 9410, 12 лекцій, ціна — 360 дол.) Телефон для інформацій (212) 998-7030.

ПАКІСТАН ТАЄМНО ОДЕРЖУЄ КИТАЙСЬКІ РАКЕТИ

Вашінгтон. — Газета „Вашінгтон Таймс" повідомила, що розвідчі служби ЗСА дістали нове підтвердження, що Китай продовжує виконувати таємну угоду, згідно з якою передає Пакістанові балістичні ракети типу М-11, здатні нести ядерні боєголовки.

На думку американської Адміністрації, ця угода означає порушення режиму міжнародної контролі щодо розповсюдження ракет і ракетної технології. Є всі підстави очікувати, що з'ява цих ракет в південній Азії посилить нестабільність у регіоні і приведе до дальшого загострення стосунків між Пакістаном та Індією.

Згадану угоду було підписано ще в 1988 році. Намагаючись перешкодити її здійсненню, в серпні минулого року Вашінгтон запровадив обмежені, розраховані на два роки, торговельно-економічні санкції щодо Пакістану і Китаю. Обидві країни хоч і дуже хотіли, але не змогли заперечити факту передання ракетної технології, оскільки американські розвідчі сателіти в кінці 1992 року зафіксували момент передання М-11. А тепер стало відомо, що 22-го серпня ц. р. Ісламабад, в рамках угоди з 1988 року, виплатив Пекінові наступну частку грошей — 15 міл. дол.

„Ми не відкидаємо застосування додаткових засобів економічного тиску щодо Пакістану і Китаю, які порушують режим контролі щодо нерозповсюдження ракетних технологій", — сказав з цього приводу офіційний представник Державного департаменту ЗСА Майк МекКері.

В УКРАЇНІ БОРЯТЬСЯ З ТЕРОРИЗМОМ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 7-го вересня, Міністерство Внутрішніх Справ повідомило про вчинений 5-го вересня замах на начальника відділу боротьби з міжнародною злочинністю в Закарпатській області майора міліції Балеґу. На думку представників Міністерства Внутрішніх Справ, організований злочинний світ зухвало кинув виклик державі і народові, що є підтвердженням правильности дій правоохоронних органів, які почали „наступати на п'яти" мафії.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО ПОВІДОМЛЕННЯМ Центру театрального мистецтва ім. Джана Ф. Кеннеді у Вашінґтоні, тут в середу, 7-го вересня, названо тих п'ятьох мистців, яким признано престижеву нагороду згаданого центру в 1994 році. Ними є: актор Кирк Даглас, співачка Арета Франклін, композитор Мортон Гулд, режисер-продюсер Геролд Принц і композитор-виконавець народних пісень Піт Сіґер. Директор центру Джеймс Волфензон сказав, що Рада директорів обрала цих п'ятьох за їхній „невичайний та неоціненний вклад у культурне життя нашого народу". Церемонію вручення нагород заплановано відбути у Вашінґтоні 4-го грудня.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ знавців стверджують, що багато лікарів у ЗСА, які працюють і подають швидку допомогу в лікарнях не мають відповідного та для такої праці знання. У дослідах, фінансованих нюйоркською фундацією ім. Джосаї Мейсі мол., сказано, що велика кількість згаданих лікарів не знають як лікувати серцеву атаку, оживляти дітей чи зупиняти кровотечу. Д-р Л. Томсон-Бовлс, президент Крайової ради екзамінаторів і голова 38-членної групи знавців медичної опіки, яка займалася цим питанням, заявив, що „можна б врятувати багатьох від смерти, якби всі департаменти швидкої допомоги мали відповідно вишколений персонал".

У БІЛОМУ ДОМІ проводять ремонт систем огрівання та вентеляції вперше за 40 років. З цього приводу повернувшись з 12-денних вакацій президент Билл Клінтон з дружиною та дочкою був змушений на кілька днів перепровадитися до будинку Блейр — офіційної президентської гостинниці для знатних відвідувачів. За ремонт відповідає Департамент державних парків і все було зроблено, щоб направи було закінчено під час перебування Президента на вакаціях, але з непередбачених причин технічного порядку дату закінчення направ продовжено. Все таки сподіються, що до неділі, 11-го вересня, Президент з родиною повернеться до Білого Дому.

ПОВЕРНУВШИСЬ З ВІДПОЧИНКУ, президент Билл Клінтон відразу в середу, 7-го вересня, відбув наради зі своїми найголовнішими співробітниками у справі розв'язки гаїтянської проблеми. Понад дві з половиною години нараджувався Президент з секретарем Державного департаменту Ворреном Кристофером, секретарем Департаменту оборони Вілліямом Перрі, дорадником крайової безпеки Антоні Лейком, віцепрезидентом Ал Гором і ген. Джаном Шалікашвілі, начальником об'єднаних штабів збройних сил ЗСА. На запити кореспондентів Президент відмовився відповідати, але В. Кристофер підтвердив, що ЗСА відновили свою вимогу до військових лідерів Гаїті про їхній відхід від влади. Крім того він сказав, що „скоріше чи пізніше вони мусітимуть це зробити", але відразу додав, що „конкретного терміну ніхто не запропоновано".

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ прийняв рішення продовжити ще на півроку заборону громадянам ЗСА відвідувати Ливан. Ця заборона вже чинна сім років і пояснюється широкими маштабами тероризму в Ливані, де знайшли притулок найрадикальніші екстремістські групи Близького Сходу. Рада організацій американців ливанського походження, яка об'єднує 15.000 осіб, висловила свою згоду з рішенням Державного департаменту. Іншої думки є вашінґтонська громадська організація „Американці у боротьбі за Ливан". Вона вважає, що громадяни ЗСА в Ливані тепер можуть відчувати себе безпечно, бо ливанський і сирійський уряди остерегли екстремістів, що їхні родини потраплять під суд, якщо продовжиться злочинна практика викрадання закладників.

НА СОЮЗІВЦІ З УСПІХОМ ПРОЙШЛИ 39-ТІ ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

Союзівка. — Роман Сидорак із Сан Франсіско, тепер студент медицини другого року в Колюмбійському університеті в Ню Йорку, встановив новий рекорд, здобувши шостий раз підряд тенісовий чемпіонат в групі чоловіків у 39-их крайових змаганнях Української Спортової Централі Америки і Канади, які відбулися тут від суботи до понеділка, 3-5-го вересня.

Змагання, які традиційно організує Карпатський Лещетарський Клюб за нагороди УНСоюзу, проходили у 13-ох вікових групах і чотирьох змагунів з одною програною. Чудова, холодно-соняшна погода сприяла змаганням, в яких взяло участь 75 змагунів і змагунок, в тому 35 юнаків і юначок.

У фіналі Р. Сидорак переміг д-ра Юрія Харука вислідом 6-2, 6-1. У півфіналах цієї групи Р. Сидорак елімінував Данила Кунця, 6-3, 6-0, а д-р Харук Дениса Чорнія, 6-4, 7-5. Слід відмітити що д-р Харук, який тепер проживає в Атланті, Джа., де відбудуться Олімпійські Ігрища в 1996 році, подарував свою грошову премію в сумі 400 дол. на Олімпійський Фонд УСЦАК, що існує для підтримки олімпійської збірної України.

У групі жінок Ліда Савчак-Копач перемогла у фіналі 17-літню юначку Маю Мілянич вислідом 6-0, 6-0, елімінувавши раніше у півфіналі теж 17-літню юначку Роксану Горчаківську таким же вислідом. Раніше, у групі юначок 18 років і нижче, М. Мілнич перемогла Р. Горчаківську, 6-2, 2-6, 6-2.

Успіх своєї дружини повторив Дон Копач у групі сеньйорів 35 років і вище, перемагаючи у фіналі п'ятикратного чемпіона Романа Ракочого, мол., вислідом 6-0, 7-5. У півфіналах цієї групи Д. Копач елімінував Ігоря Ференцевича, 6-1, 6-1, а Р. Ракочий Юрія Вальчука, 6-1, 6-0.

Юрій Савчак відвоював свій примат від д-ра Ярослава Сидорака після двох років в групі чоловіків 45 років і вище, здобувши перемогу у фіналі вислідом 6-1, 6-4. У півфінальних іграх Ю. Савчак переміг Юрія Грабця, 6-0, 6-2, а д-р Сидорак Лева Воробкевича, 6-1, 6-3.

У найстаршій групі сеньйорів 55 років і вище перше місце здобув відсутній минулого року Олександер Олинець, перемагаючи у фіналі свого молодшого брата Романа вислідом 6-2, 6-2. У півфіналах О. Олинець переміг Івана Лоска, 6-3, 6-2, а Р. Олинець Михайла Дидика, 6-0, 6-0.

Вперше від довшого часу були заступлені всі чотири вікові групи юнаків і юначок, що вказує на зростаюче зацікавлення тенісом української молоді на зразок 1970-их років.

Як уже згадано, у групі юначок 18 років і нижче, М. Мілянич перемогла Р. Горчаківську.

У групі дівчат 16 років і нижче Тися Аннунсіята здобула перше місце а Міла Марґуліс друге.

У групі юначок 14 років і нижче перемогла Люба Войнов, елімінуючи у фіналі Дарію Сидорак, 6-1, 6-2. У півфіналах Л. Войнов перемогла Асю Федун, 6-3, 6-2, а Д. Сидорак А. Шобар, 6-1, 6-1.

Серед наймолодших дівчат, 12 років і нижче, перше місце здобула Варвара Шумська, перемагаючи у фіналі Олександру Крижанівську, 6-0, 6-0. У півфінальних іграх, В. Шумська елімінувала Оленку Колб, 6-0, 6-0, а О. Крижанівська Ларису Шубак, 6-4, 6-2.

У групі наймолодших юнаків свій минорічний успіх повторив Андрійко Саляк, перемагаючи своїх двох конкурентів Романа Луківа 6-0, 6-0, і Дам'яна Заяця 6-0, 6-1. Д. Заяць здобув друге місце перемогою над Р. Луківим, 6-2, 6-1.

У групі юнаків 14 років і нижче Креґ Пірсон переміг у фіналі Алекса Мерла, 6-0, 6-1. У півфінальних іграх К.

(Фото: Роман Воронович і Галина Колесса)

Р. Сидорак (третій зліва) і д-р Ю. Харук отримують чаші і грошові стипендії від (зліва): І. Гинянського, У. Дячук і чашу ім.Б. Рака від Р. Ракочого, мол.

Л. Копач (третя справа) і М. Мілянич з чашами і грошовими стипендіями та чашею ім. К. Беня, які вони отримали від (зліва): М. Гинянського, Ю.Савчака, Й. Лисогора і В. Кваса.

Пірсон елімінував Бориса Татунчака, 6-1, 6-2, а А. Мерл Віктора Сулжинського, 6-4, 6-4. Це була найбільша група юнаків із дев'ятьма змагунами.

У групі 16 років і нижче Алекс Войнов переміг у фіналі Степана Колодія, 6-1, 4-6, 6-2. У півфіналах А. Войнов добився пермоги над Юрієм Когічаком, 1-6, 6-1, 6-4, а С. Колодій над Марком Домардським, 6-3, 6-1.

У тричленній групі юнаків 18 років і нижче, перше місце здобув Дам'ян Колодій, друге Андрій Нинка.

У групі чоловіків з одною програною, у двобою братів, старший з них — Юрій Цікало переміг Романа вислідом 7-6 (7-3), 6-1. У такій же групі сеньйорів Адальберт Колб з Ужгороду, Україна, переміг Юрія Граба, 7-6, (7-3), 6-1. У групі юначок переможцем добилася Ася Федун, а в групі юнаків Євген Котлярчук.

Нагороду Марії Душник за взірцеву спортову поставу отримала Ася Федун.

До спеціяльних чаш ім. Богдана Рака, Володимира Гука, Ярослава Рубля і д-ра Петра Харука дійшла нагорода в групі жінок, яку уфундував багатократний чемпіон Константин Бень. Цього року він був першкоджений і не міг взяти участи в турнірі.

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загроза перенаселення Землі

У понеділок, 5-го вересня, розпочалася у столиці Єгипту Каїрі міжнародна конференція, присвячена проблемі щораз більшого числа населення на п'яти континентах світу. Конференцію спонзорують Об'єднані Нації і приявним на конференції є їх генеральний секретар Бутрос Бутрос-Галі. Головує господар — єгипетський президент Госні Мубарак. Всього населення наша плянета нараховує тепер біля 6 більйонів душ — і те число щорічно більшає, бо число народин перевищує число померлих. Найчисленніше населення у суходільному Китаї — понад один більйон і двісті тисяч душ, але територія Китаю рівняється величині всієї Европи від Атлантику по Урал. Найгустіше населення в Індії — яких 700 осіб на одну квадратну милю. Індія і суходільний Китай є єдиними двома країнами, в яких закон обмежує число дітей в подружжі. Найбільш ригористично і безжалісно здійснюється той закон у Китаї: коли в родині з двома дітьми мати втретє завагітніє, її перевозять насильно до шпиталю для переведення аборту, що спричинює численні родинні трагедії. Не дивниця, що центральною проблемою тієї конференції в Каїрі стали жіночі аборти, тим паче, що Католицька Церква стоїть на принциповому — діяметрально суперечному індійському і китайському законодавстві — забороні абортів, за винятком вагітности від знасилування та у випадку, коли порід загрозливий для життя жінки.

Як читаємо у довгій інформаційній статті на цю тему у „Ню Йорк Таймсі" з 7-го вересня, учасники конференції в Каїрі поділені на два табори і безвиглядними є пошуки за компромісом, бо Апостольська Столиця на ніякий компроміс у цій справі не піде. Відомо, що в Америці широкі кола суспільства і самого жіноцтва визнають або принцип „право вибору" або "право на життя". Все ж більшість розсудливих осіб в Америці визнають, що рішальною в цій справі є вагітна жінка, хоч не можна погодитися на такий ультра-ліберальний підхід, як його займає президент Билл Клінтон, який дозволив переводити аборти також у військових шпиталях і то на стейтовий чи федеральний кошт.

Теперішня конференція у Каїрі — третя у тій самій справі, — перша відбулася 20 літ тому в Букарешті, друга 10 літ тому в Мехіко Ситі. Читаємо, що дебати у Каїрі найпалкіші. Американську делеґацію очолює віце президент Алберт Ґор, який у розмові з журналістами висловився оптимістично щодо можливости компромісу: офіційному репрезентантові Америки не лицює бути песимістом. Деякі учасниці каїрської конференції обвинувачують противників абортів у гіпокризії, мовляв, кожне подружжя плянує своє наслідство і не роблять цього тільки дуже примітивні народи, головно в Африці. Відомо, що в Америці існує — хоч не масова — спекуляція: жінка з численними дітьми не всилі працювати й заробляти, вона користає з „велферу" — державної допомоги для неї і кожної дитини і в сумі це „виплачується".

Поважну проблему зголосили делеґати Індії: вони доказали, що хоч пляново розбудовано і поширено харчевий промисл, він не заспокоює потреб щораз численнішого населення. Нема сумніву, що проблема зросту населення, яка тягне за собою проблему сяк-так пристойного замешкання та прохарчування — надзвичайно важлива і цікава. А втім, ледве чи можна розв'язати її дебатами на будь-якій конференції. Розв'яже її само життя.

МОСКОВСЬКА ПРЕСА ВИЗНАЄ, що чутки про близьку резиґнацію прем'єр-міністра Віктора Черномирдіна мають під собою достатні підстави. Причину цієї можливої події спостерігачі пояснюють охололими стосунками між прем'єром і президентом Борісом Єльцином. Нещодавно президент, минаючи уряд, дав завдання збільшити кредитні емісії в економіку, що відразу викликало ажіотаж на банківському ринку і відкрило широкі можливості для нових фінансових махінацій. Подібні документи повинен підписувати прем'єр-міністер, однак В. Черномирдін був катеґорично проти цього економічно хибного кроку. А коли цими днями створювалася урядова комісія в питаннях заборгованости паливно-енергетичного комплексу і В. Черномирдін, як колишній керівник цієї галузі, хотів ту комісію очолити, президент Б. Єльцин призначив її керівником віцепрем'єра Олега Сосковця, колишнього представника військово-промислового комплексу, який перебуває у „прохолодних" стосунках з прем'єром.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ!

М. Мельник

КІЛЬКА ЗАВВАГ ДО ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ І РОСІЄЮ

II

Самоізоляція України, її добровільна відмова від активної боротьби за власні інтереси в Евроазійському просторі були серйозною політичною помилкою, яка завдала значної шкоди перш за все національній економіці".

Як бачимо, Президент Кучма хоче за всяку ціну близького політичного і економічного пов'язання між Україною і Росією. Немає сумніву, що якусь ролю тут грають його особисті симпатії і нахили. Він каже, що позицію ту диктують не його особисті симпатії, а життєві інтереси України, та тяжко в це повірити.

Придивімся ще раз до тих начебто життєвих інтересів України. На думку Кучми, Україна повинна увійти в політичний і економічний союз з Росією тому, що тільки Росія (разом з іншими колишніми республіками СССР) може бути ринком збуту українських виробів. Кучма теж твердить, що головною причиною економічної кризи в Україні є політична і економічна самоізоляція від Росії. Твердження ті є цілком безпідставні.

Що в даний час Росія є одним з основних торговельних партнерів України, то про це немає сумніву. Та це є тільки „в даний час". В дійсності, вступ в якісь тісні економічні союзи з Росією тільки перешкодив би Україні в економічній відбудові. Чому? Відповідь на те є така проста і очевидна, що тільки ентузіяст „союзу за всяку ціну" не може або не хоче її бачити.

Щоб Україна економічно піднялася на ноги, вона мусить імпортувати і технологію, і технічні знання не з Росії, а з Европи, Америки і Японії. Ось ту ідею треба вбивати в голови українського народу, а зокрема в голови українських політиків, підприємців і купців. Кучма каже, що Україна не може надіятись на ринки збуту в західніх країнах. Та це цілком не відповідає правді. Приміром, Америка імпортує значну кількість товарів з найбільш недорозвинених країн. Коли б Уряд України провів приватизацію державного майна, затримав інфляцію і запевнив конвертованість гривні на довшу мету, тоді Україна могла б експортувати свої вироби за валюту до всіх країн світу. Коли балтійські держави це роблять, то чому Україна не зуміла б робити те саме?

Арґумент, мовляв, економічна самоізоляція, цебто зірвання економічних зв'язків з Росією, була свідомо спричинена урядом Кравчука, був могутнім арґументом під час передвиборчої кампанії, зокрема в південних і східніх областях, та він є цілком фальшивим. Зв'язки між підприємствами колишнього СССР розірвались тому, що скінчилося центральне плянування і союзні міністерства в Москві перестали існувати. Сьогодні не можна вказати на ніяке більшої ваги потягнення уряду Кравчука, яке вказувало б на те, що він навмисне пробував здійснити економічну самоізоляцію України. В дійсності, пропозиція економічного союзу, що її підписав тодішній прем'єр-міністер Кучма, мала до багато більшої міри політичний, ніж економічний характер. Відмова Кравчука вступати в того роду економічну унію нічого спільного з арґументом економічної ізоляції не має. Це була чисто політична відмова від членства в унії, і намір і потенціяльні наслідки якої була б втрата суверенности України. І тому воно добре не виглядає, коли Кучма старається свій власний гін до союзу з Росією прикривати економічними арґументами. Адже балтійські держави ізолювалися

(Закінчення на стор. 3)

Микола Бараболяк

ЛИХО З УЛЬТРАЛІБЕРАЛІЗМУ

Злочином є давати можливість ворогам свободи руйнувати свободу. А на таке заноситься, коли взяти до уваги дії американських ультралібералів, що дають змогу злочинним елементам майже перебирати контролю життя у великих містах. Останніми тижнями товклося в американському Конґресі питання закону про боротьбу зі злочинністю. Найбільшою перешкодою його схвалення була справа заборони мати деякі (не всі!) роди аґресивної вогнепальної зброї. Всі побачили, до чого довело озброєння булиці великих міст.

Ті, що прибули до цієї країни сорок і більше років тому, пам'ятають, як безпечно було в тих містах. Не було страху, що тебе ограбують або й уб'ють на вулиці. Люди втішалися свободою від страху. Це — минуле. А дійсність — жах!

Причина — у двох конституційних засадах, які необхідно скореґувати, бо інакше американські міста стануть гуляйполем злочинів, що добром для цілости держави не ворожить. Це — право громадянина озброїтися, а також право творити громади чи з'єднання без будь-яких обмежень.

Коли 200 років тому писано Конституцію цієї країни, людині втриматися при бутті неозброєною було майже неможливо. Американські піонери мусіли переборювати жахливі труднощі, напади індіян, злочинних елементів, диких звірів. Ґарантія ношення зброї була ґарантією життя. Сьогодні ЗСА — правна країна. В таких же державах як Німеччина, Франція чи Великобританія привілеї мати зброю дуже обмежені. Тож чи не пора скасувати цю застарілу постанову Конституції? Та лобі продукції зброї накладає вето. Пересічний громадянин має нагоду на Новий Рік і 4-те липня кілька разів вистрілити „під небеса". Це він. А вулиця? Вона використовує цю свободу в інший спосіб і встеляє вулиці трупами і пораненими. Це „проґрес" у ЗСА за мого перебування тут. А до чого дійде за життя моїх дітей?

Верховний суд ЗСА діє в багатьох ділянках законодавства. Однак чи не повинен він встановити, що право на володіння зброєю, передбачене Конституцією, стосується тільки зброї у межах, відомих 200 років тому, такої, яку бачимо в історичних фільмах, тобто неавтоматичної? А коли не те, то, зваживши пекучість питання, чи не повинен Конґрес і стейтові леґіслятури протягом не більш як одного року роззброїти вулиці американських міст? Хіба що треба рахуватися з тим, що на таке роззброєння вже запізно, гряде війна між контроверсійними расовими, національними й іншими групами, війна на зразок тієї, що в Лос Анджелесі, і треба бути озброєними.

Подруге, з тим пов'язана справа „ґенґів". Вони — головні носії автоматичної зброї, від їх куль на вулицях залишаються трупи й поранені.

Влада знає, хто є члени цих „ґенґів" та їх ватажки. Свобода гуртуватися — це гарний конституційний привілей. Але мають бути межі й тієї свободи. „Ґенґи" у часи проґібіції не були такі небезпечні як нинішні, на підґрунті торгівлі наркотиками.

„Ґенґи" з уваги на різношерстість великих американських міст — це серйозна загроза для майбутнього держави. Ліберальні кола у теперішньому Уряді висунули закон для поборювання злочинности, в якому передбачується теж більше поліції і в'язниць з метою охорони безпеки країни. Та навряд чи воно дуже поможе, доки поліціянт, виконуючи свої функції, буде боятися переважаючої пальної сили зброї вулиці, а головно наразитися на кримінальне переслідування за порушення громадських прав. А вже прямо гумористично виглядають такі постанови закону лідерів нинішнього Білого Дому про більйони на „виховання" злочинних елементів у товариських клюбах з фондів, які вдалося республіканській опозиції „обтяти" щось на 3 більйони. Словом, коштом платників податків.

Єдиний успішний засіб проти злочинности — відібрати вулиці вогнестрільну зброю, а такі засоби, які пропонує новий закон про злочинність, — це насправді абсурд і ніщо інше, бо ситуації воно не зарадить.

Пишу про ці речі, маючи для цього підстави як колишній адвокат, суддя і політичний науковець з деяким теоретичним і практичним досвідом у цих справах. А того, що твориться у З'єднаних Стейтах Америки на фронті боротьби зі злочинністю, — не второпаю. Лихо від запаморочення ультралібералізмом! Грізне і небезпечне!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу зорганізованість

У виданні щоденника „Ню Йорк Таймс" з 4-го вересня появилася на сторінці статтей не так стаття і не оголошення, підписане латвійським лікарем на тему відвідин Президента Билла Клінтона Латвії і його заклику не виселяти понад один мільйон росіян, що живуть 55 років на маленькій території латвійської держави. Стаття, яка, як припускаємо із форми, була платним оголошенням, була гостро протиросійська ще із припущенням, що Б. Клінтон радився Б. Єльцина перед виголошенням промови, що має говорити. Альварс Слюціс, автор статті, явно і славно пише про злочин Росії у відношенні до Латвії і про те, що 400 років Росія завжди жила і живе під кличем „Навіщо працювати і будувати в Росії, якщо можна вбивати своїх сусідів і забирати від них те, що вони збудували".

Розуміється, немає найменшого сумніву, що за статтею А. Слюціса стояли латвійці — його земляки, а думки, висловлені ним в так одвертий спосіб, є спільні для латвійців, які вміють (в чому ми мали вже не один раз нагоду переконатися) спільно та зорганізовано стояти на своїх самостійницьких принципах і їх постійно боронити.

Чи не слід було б брати нам із малого латвійського чи подібного литовського народу приклад саме тепер?

Якось у нас постійно завважується брак зорганізованости і однієї спільної акції як у політичному, так і в суспільному житті. Кожна менша чи більша організація діє сама і хоч немає сумніву, що із найкращими інтенціями, щоб допомогти молодій українській державі тепер, коли політичні переміни на всіх постах збільшили небезпеку русифікації, — воно не дає належних вислідів, або десь губиться в часі акції.

Ось, наприклад, навіть у справі заяви Президента Леоніда Кучми про російську мову зі сторони українців у діяспорі, а також в Україні вийшов ряд заяв, але... кожна для себе. Здається, що було б більше корисно у таких преважливих справах таки діяти спільно і зорганізовано, бо кількість тут не є мірилом.

Бачимо також в інших важливих питаннях, як окремі групи чи організації діють немов кожна для себе і це, безумовно, послаблює силу кожного діла.

Це торкається як політичних акцій, так і звичайної допомоги окремим особам чи групам. Скільки, наприклад, приїздить тепер з України на Захід груп, окремих осіб на відвідини, на навчання чи на різні виступи, концерти, театральні вистави. Скільки представників різних організацій з України дістають можливість перебути в ЗСА деякий час, щоб дещо навчитися і отримати відповідний досвід у подібних американських інституціях. Але дуже часто довідуємося про такі відвідини зовсім випадково, і зі сторони української діяспори не надаємо їм потрібної допомоги.

Саме через цей брак зорганізованих акцій УНС провів нараду представників коло п'ятдесяти українських організацій у справі спільної допомоги, а передусім використання такої допомоги через американські русла. Для нікого не є таємницею, що Росія дістає від американських чинників набагато більшу допомогу, ніж Україна, і на це референти на нараді дали численні докази. Найвищий час, щоб така нарада відбулася і щоб, може, довідавшись про можливості використання американських джерел, українські організації спільно та цілеспрямовано почали діяти, а не кожний на „своєму подвір'ячку". А ця зорганізованість конечна однаково на політичному, як і гуманітарному відтинку. Чи ця перша така нарада принесе корисні висліди?

О-КА

Роман С. Голіят

Р. ТОЖЕЦЬКИЙ ПРО МИНУЛЕ ПОЛЬСЬКОГО І УКРАЇНСЬКОГО НАРОДІВ

II

Під совєтською окупацією Західньої України у 1939 році відбулися вибори, у яких з 92.8 відсотка уповноважених до голосування, 90.3 відсотка віддало голоси на визначеного кандидата.

Польське населення платило рахунок за своє неґативне ставлення до українців, а також за блудну міжвоєнну політику польської влади супроти братів-слов'ян, за брак взаємної льояльности, каже автор.

Серед примусово виселених осіб зі Західньої України в глиб СССР першими були інтерновані вояки польської армії — понад 250,000, в тому числі 9,000 офіцерів (серед них 12 генералів). Відтак почали совєти вивозити поміщиків, українських суспільно-громадських діячів і жидів, що займалися торгівлею.

У Катині знайдено тіла 4,100 польських офіцерів.

„Червоний прапор", комуністичний часопис, що виходив у Львові, 11-го вересня 1940 р. писав, що „Панська Польща перетворила Західню Україну, яку населяло 8 мільйонів українців, з територією 140,000 кв. км, на свою внутрішню колонію. Зі Західньої України вивозили до Польщі за безцінь сировину й рільничі продукти. Для розвитку промислу й культури в Західній Україні польська шляхта нічого не зробила. В наслідок того панувала політична відсталість".

Як зареаґувала польська сторона на політику Совєтського Союзу відносно розв'язки проблеми Західньої України? Уряд Сікорського звернув увагу на новостворений уряд петлюрівців. О. Шульгин і ген. Удовиченко нав'язали стосунки з еміґраційним польським урядом в Парижі.

Автор широко висвітлює діяльність АК й інших польських підпільних організацій в Галичині. Група майора Добровольського нав'язала контакт з поміркованими групами українських націоналістів, дісталася за їх допомогою до Митрополита Шептицького в квітні-липні 1940 р. У тих розмовах одночасно зондували можливість співпраці українців і поляків, але не анґажувалися до децизій, бо не мали до цього уповноважень. Директиви польського проводу у Франції виразно вказували, що зобов'язуючі децизії зарезервовані для польського уряду в Лондоні. Хоч ці розмови були обмежені рамками справ, але їх підтримував Митрополит. Він старався вплинути на українців, щоб вони змінили своє вороже ставлення супроти поляків (навіть зі сторони ОУН).

Гітлерівська армія в наступі на СССР, а з нею частини ґестапо, в червні 1941 року замордувала у Львові 25 львівських польських професорів і їх родини. 30-го червня 1941 р. Ярослав Стецько проголосив відновлення української держави. Негайно після проголошення відбулися масові арешти членів ОУН-Р (коло 300 осіб). В концентраційних таборах опинилися 80 відсотків активу ОУН-Р. Микола Лебідь, який належав до Проводу ОУН-Р, втік з рук ґестапо. Німці посилили терор до місцевого населення.

Тарас Бульба-Боровець на початку 1942 року зорганізував Поліську Січ, яка заховувалася провокаційно навіть супроти органів безпеки й адміністрації, а навіть особисто супроти комісара України Еріха Коха, який від своїх співробітників вимагав безоглядного послуху, бо він уважав себе „за встеклого пса".

Митрополит Шептицький закликав українську молодь, щоб не вступала до злочинних організацій. В серпні 1942 року він написав листа до Папи, в якому повідомляв голову Вселенської Церкви про події в Галичині і на Сході. Він писав, що на території його юрисдикції вже згинуло понад 200,000 осіб, а на Сході значно більше. Підкреслював, що фашистська зараза нищить мораль місцевого населення і самих німців. В листі до Гімлера звертав увагу провідникові СС, що українці, християнини, не повинні їх затягати до співучасти в убивствах. У листах до Гітлера і Гімлера протестував проти поділу українських земель, обороняючи права українців до самостійности. Відповіддю Гімлера були рестрикції (реквізиції і пильнування). Гімлер збирався навіть заарештувати Митрополита, але губернатор д-р Карль Ляш (а також його заступник О. Вехтер) через Г. Франка відраджував йому робити такий крок, бо це погіршило б настрої у Східній Галичині й утруднювало б використовування українців, як противагу супроти поляків (стор.136).

Багато місця автор присвячує організації Української Повстанської Армії (УПА), яка уважала, що пролита кров буде ферментом, який збудить постання леґенд серед українців і буде підтримувати національний дух.

Польсько-українські відносини на території II Річи Посполитої сильно загострилися під кінець 1942 р. Українські націоналісти не на те вишколювали свої кадри, щоб відмовитися від боротьби за незалежність України й пасивно приглядатися до подій під час німецької окупації чи до намірів реставрування совєтської чи польської влади на території Західньої України. Церква, як греко-католицька, так і православна, відкидала терор як засіб боротьби. Вона шукала політичного й суспільного діялогу, навіть у цьому посередничала, про що згадував ген. Ґрот-Ровецький.

Українське підпілля провадило розмови з польським підпіллям: на весні і восени 1942, на початку 1943 і від серпня 1943 аж до березня 1944 року. Польсько-українське порозуміння на Волині від довшого часу виявилося „квадратурою кола", каже Тожецький.

УПА постала в жовтні 1942 року, коли з Наддніпрянщини перекинуто до Західньої України зорганізовані, вишколені і добре озброєні відділи совєтських партизан, спершу відділи Ковпака й інші, які сконцентрувалися на Волині. До них долучилася група відділу спеціяльних завдань полк. НКВД Дмітрія Лєбєдєва. Ті групи мобілізували до збройної співпраці місцеве населення, в тому числі 5,000 поляків, що мало свою добру й злу сторону, каже автор.

На терені Дистрикту Галичина в другій половині 1943 року почали створюватися відділи УПА, але для замилення очей німецької адміністрації названо їх Українською Національною Самообороною.

Польська сторона, всупереч зрозумінню цілей боротьби УПА, оцінила їх неґативно, головно з причини методів провадження, які спричинилися до того, що по обох боках згинули тисячі осіб — чоловіків, жінок і дітей.

Тожецький згадує також про організацію Дивізії „Галичина" і про бій під Бродами.

В рядах УПА в 1944–1945 роках було 20,000 осіб, які воювали на Волині, Поліссі й у Східній Галичині, а також на південно-східній Любельщині і Лемківщині. УПА, підтримувана селянством, могла досягнути 100,000 учасників тієї боротьби. В її рядах, крім українців, були дезертири з німецької армії і жиди, переважно лікарі. УПА мала польську, з перед 1939 року, мадярську, чеську й англійську зброю. Ряд старшин з колишньої армії УНР, що були в партизанці Тараса Бульби, перейшли до УПА. УПА мала легку артилерію, протитанкову зброю, тяжкі й легкі міномети.

На початку 1943 року, під час відвідин губернатором Вехтером і його шефом бюра Лосакером Шептицького, вони почули від Митрополита гіркі слова на адресу німців, головно про Сіпо і СД, які мордують, ґвалтують, рабують, влаштовують полювання на людей, немов у середньовіччі, але це не було його першим виступом проти німецьких поневолювачів, пише Тожецький.

Польща стала предметом, а не підметом у міжнародних відносинах, а незабаром і міжнародного права.

Автор пише, що УПА постала на те, щоб вибороти незалежність і реактивувати українську державу. Він твердить, що на території Західньої України зіткнулися між собою два націоналізми — польський і український. З того скористала третя сила.

Він згадує, що голова ЦК Кубійович доставляв загроженим окупантом полякам і жидам коло 300 різних документів, які рятували тих людей. Скільки він видав українцям — невідомо.

На Лемківщині в 1944–45 роках УПА мала у своїх рядах 6,000 осіб. До боротьби з УПА, крім польських військових частин, головну ролю відігравали з'єднання НКВД. Автор

(Закінчення на стор. 3)

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

Грошові нагороди, як і в минулих роках, уфундував власник фірми автомобілів Віннер Форд Іван Гинянський в таких сумах: чоловіки — 800 дол. і 400 дол., півфіналісти по 200 дол.; жінки — 600 і 300 дол.; юнаки і юначки — 200 і 100 дол. Нагороди фіналістам вручили І. Гинянський і його син Михайло.

Турніром проводила комісія в складі: Юрій Савчак, провідник змагань, Роман Ракочий, ст., головний суддя, Зенон Снилик, Юрій Попель і Юрій Грабець.

До учасників турніру і гостей промовляли під час відкриття і закриття: предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, голова УСЦАК Мирон Стебельський, голова КЛК Юрій Попель, І. Гинянський, Р. Ракочий, ст. Ю. Савчак і З. Снилик.

У суботу, 3-го вересня, в басейні Союзівки відбулися 38-мі плавацькі змагання з участю біля 70 хлопців і дівчат. Вислідн цих змагань будуть поміщені в наступних числах „Свободи".

Д. Копач (третій зліва) і Р. Ракочий, мол., (другий справа) були нагороджені (зліва) Ю. Попелем, Ш. Загайкевич і А. Дидик-Петренко.

Ю. Савчак (другий зліва) і д-р Я. Сидорак (другий справа) отримали чаші УНСоюзу і ім. д-ра В. Гука від (зліва): З. Снилика, І. Флиса, мол. і М. Душник.

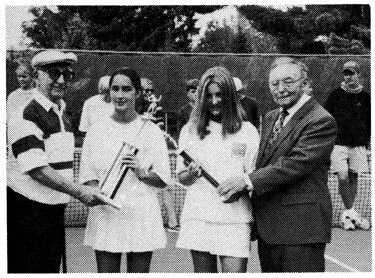
О. Олинець (третій зліва) і Р. Олинець (перший справа) отримали чаші від (зліва): п-ні Харук, У. Дячук і Ю. Грабця.

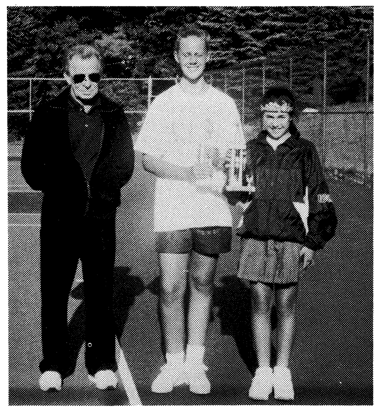
Друге місце в групі юначок 18 років і нижче здобула Р. Горчаківська. Нагороди вручили їй Ю. Попель (зліва) і М. Гинянський.

Л. Войнов (трея зліва) і Д. Сидорак прийняли чаші і премії від (зліва): Ю. Попеля, І. Гинянського і Ю. Савчака.

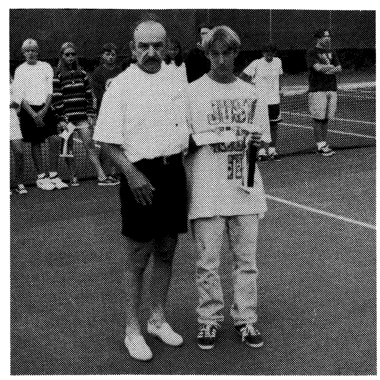
Т. Аннунсіята і М. Маргуліс приймають чаші від Й. Лисогора (зліва) і В. Кваса.

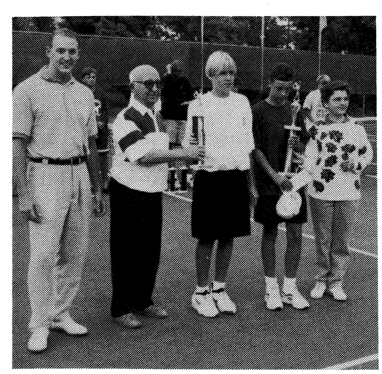
З. Снилик вручив чаші (зліва) О. Крижанівській і Б. Шумській.

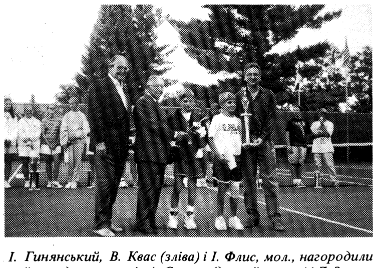
А. Войнов (другий зліва) С. Колодій (другий справа) отримали чаші і премії від (зліва) М. Гинянського, І. Флиса, мол., і А. Дидик-Петренко.

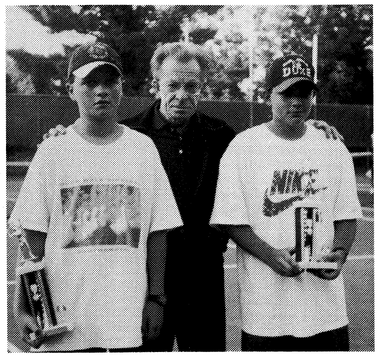
Д. Колодій (справа) отримує чашу від Ю. Грабця.

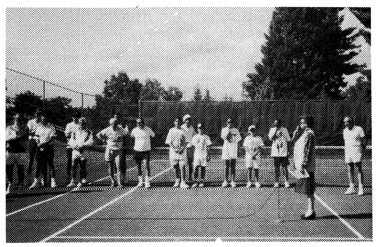
Юнаків К. Пірсона (другий справа) і А. Мерла (третій справа) нагородили (зліва) М. Гинянський, Й. Лисогір і У. Дячук.

І. Гинянський, В. Квас (зліва) і І. Флис, мол., нагородили наймолодших юнаків А. Саляка (другий справа) і Д. Заяця.

Є. Котлярчук (зліва) і А. Аннунсіята отримали чаші від З. Снилика.

Під час відкриття змагань промовляє предсідник УНС У. Дячук.

Р. Тожецький про минуле польського й українського народів

(Закінчення зі стор. 2)

згадує про великі втрати в людях по обох боках. В 1946–47 роках переселено з Лемківщини в Україну 140,000 осіб, а з України до Польщі виїхало 170,000 осіб.

Спорадично УПА воювала до 1950 року, бо її члени були розконспіровані й не мали іншого виходу. Щасливими були ті, що рейдом дісталися на Захід.

Роки 1939–1944 і наступні 1945–1947 були одним з найбільш трагічних періодів в історії польського й українського народів.

І на кінець Тожецький звертає увагу, що історик чи публіцист є наражений на закид сторонництва польського, або проукраїнського, коли пише про це минуле польського й українського народів. При цьому треба знати ролю третіх.

Убіографічному списку Р. Тожецький подав життєписи Степана Бандери, Тараса Бульби-Боровця, Ярослава Гайваса, Олекси Гасина, Дмитра Грицая, Романа Грицая, Олега Кандиби, Володимира Кубійовича, Миколи Лебедя, Бориса Левицького, Зеновія Матли, Василя Мудрого, Василя Онишкевича, Василя Охримовича, Костя Панківського, Мирослава Прокопа, Лева Ребета, Ярослава Старуха, Павла Шандрука, Романа Шухевича і Євгена Врецьони.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ЗАКАРПАТТЯ В СПОРТОВОМУ ВИМІРІ

Як повідомляє київська „Спортивна Газета", ужгородське Видавництво „Карпати" випустило у світ книгу „Закарпаття у спортивному вимірі", що її написав В. В. Федак. Ця книга стане своєрідним пам'ятником Василеві Федакові, який відійшов у вічність 20-го жовтня 1991 року. На сторінках тієї книги подані факти про розвиток фізичної культури на Закарпатті від тридцятих років до останнього часу. І хоча авторові не судилося побачити свій твір таким, яким його отримали змогу побачити читачі, книга є логічним завершенням безкорисливої праці В. Федака на благо рідного народу. В цьому виданні підсумовано 60-річну діяльність автора на терені культурно-спортового руху Закарпатської України. Багата фактографічно і добре ілюстрована книга розкриває перед читачем історію становлення та розвитку різних видів спорту упродовж двох останніх століть. Особливу увагу приділено футболові, зокрема діяльності спортового клюбу „Русь", попередника нинішнього ужгородського „Закарпаття", активним членом якого був св.п. Василь Федак.

БОГДАН ВОВКОВИЧ ПРОПОНУЄ СТВОРИТИ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ ОЛІМПІЙСЬКУ БАЗУ

Олімпійський Ліллехаммер приніс Україні дві нагороди. Добру славу держави підтримали Оксана Баюл та Валентина Цербе. Мабуть, цей перший виступ наших атлетів на зимових Олімпійських Іграх самостійною дружиною можна вважати успішним. Проте вже сьогодні необхідно думати про підготову спортовців до чергових ігор. Цьому повинен сприяти і відповідний Указ Президента України. В Івано-Франківському живе ентузіяст, який захопився з ідеєю, на перший погляд може й фантастичною, проведення в Україні Олімпійських Ігор десь за два-три десятки років. Це — Богдан Вовкович. Попрацювавши не один рік у рятувальній експедиції, в минулому змагун Івано-Франківського „Спартака", а нині директор центрального міського стадіону „Рух", не може збагнути: чому практично не використовується величезний потенціял Українських Карпат на користь спорту і туризму? Ще в 60-ті роки на Івано-Франківщині мала бути збудована база для підготови спортовців до зимових видів спорту. Міська преса навіть встигла вмістити знімки майбутнього манежу, проте згодом база з'явилася на... Кавказі. Пізніше дозвіл на спорудження не видавало Міністерство оборони СРСР, адже протягом багатьох років область була „закритою зоною" для чужинців.

Згідно з переспективним пляном розвитку МЦС „Рух" мали бути споруджені, між іншим, льодовий палац, готель міжнародної кляси, футбольний манеж, тенісові корти та інше, що разом з комплексом споруд у Ворохті стало б основою для спорудження Олімпійської бази. Ця база може використовуватися для підготови наших спортовців і проведення етапів Кубка світу із зимових видів спорту. Тут не буде зайвим пригадати, що вже сьогодні Івано-Франківське — одне з небагатьох міст України, звідки здійснюються регулярні лети до ЗСА, Німеччини, Великобританії. Затримка лише за відповідними рішеннями НОК України та Міністерства Молоді і Спорту.

Володимир Горощак,
Івано-Франківське

Кілька завваг до відносин між Україною і Росією

(Закінчення зі стор. 2)

від Росії до багато більшої міри, ніж Україна і зуміли стати набагато успішнішими.

Аргументу культурної спільноти Л. Кучма не повинен був витягати взагалі, бо він не має сенсу. Адже ж всім відомо, що відносно мала частина українців любить, а то й обожнює російську культуру, та що всі інші великої любови до неї не виказують хоч би тільки тому, що російський окупант віками робив усе можливе, щоб українську культуру або знищити, або принаймні не дозволити на її повноцінний розвиток.

Та найгіршим наслідком вибору Кучми на президента України буде притуплення чуйности українського народу щодо імперських нахилів свого сусіда з півночі. Коли український загал повірить, що Росія перестала бути загрозою для територіяльної цілости, а то й незалежности України, тоді наслідки можуть бути трагічні.

Під сучасну пору підготова України до своєї територіяльної суверенности повинна бути найосновнішим завданням внутрішньої та закордонної політики українського парляменту і уряду. В основному, Україна сильна духом разом з сильною економікою та армією і по можливості у спілці з кількома альянтами могла б цілком безпечно і спокійно коегзистувати з Росією. Є досить правдоподібно, що сьогодні Росія аж така дуже сильна не є і тому вона ледве чи захотіла б ризикувати величезними людськими втратами для того, щоб підкорити собі Україну або принаймні частину її території. Цілком інакше справи можуть виглядати, коли Україна буде далі крокувати до економічного хаосу і націонаьного нігілізму.

А національне усвідомлення народу є критично важне. Є досить очевидно, що Україна не буде мати багато надії на успішну оборону своєї незалежности, коли тільки 50 відсотків людей будуть готові її боронити. Чи можна ту готовість підняти, скажімо, до 80 відсотків? Напевно так, та для того треба попрацювати в усіх ділянках українського життя, а зокрема в шкільництві, війську і адміністрації.

В українському уряді і Верховній Раді є багато охочих — з огляду на економічні, а зокрема бюджетні труднощі — радикально зменшити збройні сили, а фабрики зброї або закрити, або їх перевести на продукцію виробів щоденного вжитку. Невже ж така політика є нині в національних інтересах України?

Сьогодні всі ті проблеми є набагато гостріші, ніж вони були за Президента Л. Кравчука. Було б так гарно, коли б українські патріоти-реформатори знайшли якусь плятформу, скажімо, періодичну і постійну конференцію, щоб спільними зусиллями проводити політичні акції в тих ділянках, де в них є спільна мова. Акції ті напевно не залишилися б без успіхів.

ОДИН З НАЙБІЛЬШИХ прибічників і пропаґаторів загального пляну медичного забезпечення конґресмен-демократ зі стейту Вашінґтон намагається переконати Конґрес, щоб закинути всякі рішення в цій справі до кінця року. Джім МекДермот уважає, що ні один із пропонованих плянів не відповідає вимогам загального медичного забезпечення, справедливої системи охорони здоров'я та відповідного контролювання зросту цін. Він уважає, що краще з цим почекати до наступного року, а тоді посилити намагання і пропаґувати ним пропоновану систему ,,єдиного платника", де кошти забезпечення будуть замінені податком, а платником рахунків буде Уряд.

Ще один міст єднання

Перший кооперативний спільний З'їзд — делеґатів від „діяспорних" кооперативних кредитівок та представників, віднедавна діючих, кредитових спілок в Україні відбудеться в днях від 9-го до 18-го вересня 1994 року.

Для спільного добра відбулись уже різні з'їзди, кооперативний не міг скоріше відбутися, тому що в Україні не залишилось ані сліду по добре зорганізованій колись, сильній національно і економічно кооперації. Варто лиш згадати, що ще до часу і в час Народної Республіки на українських землях діяла добре зорганізована кооперація, велику частину надходжень бюджету Директорії становили надходження від кооператив, а міністром фінансів був Борис Мартос, один із організаторів та керівників кооперативного руху. Кооперація втрималася ще в час так званого НЕП-у, кінець їй поклав брутальний наступ большевицької системи на все українське від початку 30-их років. На Західній Україні, в Галичині, частинно на Волині, кооперація розвивалась надзвичайно динамічно, стала потугою, яку самі поляки називали „держава в державі". З приходом „других совєтів" (народний вислів) кооперації прийшов кінець і тут. Більшість кооператорів опинилась поза рідними землями і кооперативну ідею — допомагати собі спільно — здійснила в нових країнах утворенням кооперативних кредитівок в країнах поселення.

З проголошенням незалежної української держави настав час повернення „цього шляхетного зернятка ідеї і допомогти йому відродитись на рідній землі" (улюблена фраза Богдана Ватраля, одного з ініціяторів сприяння кооперації в Україні).

Учасники криворізького семінару організаторів кооперативного руху в Україні.

Члени Управи і активісти Національної Асоціяції Кредитових Спілок України.

Понад три роки інтенсивної праці ентузіястів зі ЗСА і Канади і Австралії (про що писалося вже не раз на сторінках преси) вивели на добру дорогу: західні американські і канадські господарські чинники виявили зацікавлення, дали моральну і фінансову підтримку. Їхні представники взяли участь у поїздках в Україну, щоб на місці зорієнтуватись в можливостях реалізації кооперативних проєктів. Оцінки позитивні. В Україні також прийшло до кращого розуміння в державних структурах. Перший Президент Леронід Кравчук у 1993 році видав указ про кредитні спілки, їх функціонування. 1994 рік розпочався великою активністю — були чисельні приїзди груп кандидатів на майбутніх працівників, керівників креритівок, для практики, стажування, для вишколу на кошт американської державної адміністрації.

Рівночасно в Україні завершився організаційний етап — створенням крайової Централі, управа якої складається з 15 членів, одним із них став Богдан Ватраль з ЗСА. Офіційна назва Національна Асоціяція Кредитових Спілок України (НАКСУ). Асоціяцію очолив Петро Козинець. Перше засідання Асоціяції відбулося на початку червня 1994 року, з участю інж. Дмитра Григорчука — Голови Української Світової Кооперативної Ради (УС КР). У червні також відбулись дуже важливі семінари, з участю доповідачів зі ЗСА, Канади та України, у містах Севастополі і в Кривому Розі, Дніпропетровської области. Виділялись теми: ,,Діючі законодавчі акти в питаннях розвитку кредитових спілок в Україні" — доповідач П. Козинець, Україна, ,,Фінансова діяльність кредитових спілок', Складання фінансового звіту. Обов'язки наглядної комісії" — Б. Ватраль, ЗСА, ,,Робота дирекції та кредитного комітету в ЗСА" — Ігор Ляшок, Нюарк, ,,Програма Канадської Кооперативної Асоціяції підтримки та розвитку кредитових спілок в Україні" — Ірина Дрогомирецька, Канада, ,,З досвіду складання фінансового звіту кредитових спілок" — Людмила Москаленко, Кривий Ріг. З досвіду праці інших кредитових спілок в Україні доповідали: Сергій Чепурний — м. Борислав, Херсонської области, Ольга Зелінська — Кривий Ріг, та Володимир Коваль з Одеси. Крім семінарів, відбувалися ще розмови з членами кредитових спілок з інших міст України та розмови, зокрема в Києві, з високими посадовими особами — з віцепрем'єром Василем Євтуховим, Віктором Ющенком — директором Національного Банку, Василем Псічником — правним дорадником Українського Державного Банку, та іншими, які мають безпосереднє відношення до функціонування кредитових спілок в Україні. Відбулась зустріч з Ольгою Заверухою, керівником київського преставництва Канадської Кооперативної Асоціяції (уряд Канади призначив один мільйон сто тисяч дол. для реалізації кооперативно - кредитового проєкту в Україні і для цього утворено представництво.

Наступним кроком на шляху утвердження кооперативно-кредитового руху в Україні була участь офіційного делегата від НАКСУ, голови П. Козинця в м. Корк в Ірляндії, де 3-го липня відбувалася міжнародна конференція, зорганізована Міжнародним Фондом розвитку кредитових спілок при Всесвітній Кооперативній Раді. Україна вже є членом Світової Кооперативної Спільноти. Разом з П. Козинцем в Ірляндії був присутній Б. Ватраль як перекладач, і як член Управи Асоціяції. (З колишніх комуністичних держав була сильна делеґація з Польщі, були також представники від Росії, хоча ця справа там ще не має організаційного успіху).

Присутність кооперативно-кредитової української делеґації в Ірляндії в якійсь мірі закінчує етап приготувань, а з'їзд кооператорів в Україні відкриває нову сторінку історії, сторінку спільних зусиль, нового розуміння ролі кооперації у великому річищі економіки.

Ірина Камінська

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

НИКОЛА РУСЕНКО член УНС Відд. 282-го Т-ва ім. Непорочного Зачаття у Вілкіс Беррі, Па. помер 26-го травня 1994 року. Нар. 9-го грудня 1908 року у Вілкіс Беррі, Па. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Капітолу Мае, синів Геррі і Теодора, 6 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся на укр. цвинтарі свв. Петра і Павла в Плейнс Тавншип, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Марія Болоскі, секр.

СТЕФАН ПАНЬКІВ член УНС Відд. 360-го Пластовий Відділ в Баффало, Н.Й. помер 27-го травня 1994 року на 81-му році життя. Нар. 23-го квітня 1913 року в Данилівці, Україна. членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Марію і дочок: Віру Лорі і Любу Паньків-Трост. Похорон відбувся 2-го червня 1994 року на Cedar Hill Cemetery (Ukrainian National Memorial Cemetery) **у Вашінґтоні, Д.К.**
Вічна Йому Пам'ять!
Осип Гаврилюк, секр.

ЯВДОХА КАВИН член УНС Відділу 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. померла 27-го травня 1994 року на 80-му році життя. Нар. 9-го серпня 1913 року. Членом УНС став 1956 року. Залишила у смутку сина Василя і дочку Стефанію. Похорон відбувся в Рочестері, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

РОБЕРТ ПІДЛУСКІ член УНС Відд. 59-го Т-ва ,,Українська Січ" в Бриджпорті, Конн. помер на 66-му році життя. Нар. 1928 року в ЗСА. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку маму Мінні, брата Джеймса і кузинку. Похорон відбувся 2-го липня 1994 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Стратфорді, Конн.
Вічна Йому Пам'ять!
Тарас Сливінський, секр.